

**NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC HUẾ
CÔNG TY ĐẦU TƯ XUẤT BẢN – THIẾT BỊ GIÁO DỤC VIỆT NAM**

**TÀI LIỆU BỒI DƯỠNG GIÁO VIÊN
SỬ DỤNG SÁCH GIÁO KHOA**

**HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM, HƯỚNG NGHIỆP 10
CẢNH ĐIỀU**

HÀ NỘI - 2022

Biên soạn:

- TS Hoàng Gia Trang
- PSG.TS Nguyễn Dục Quang
- PGS.TS Nguyễn Thị Thanh Hồng
- Th.S Bùi Thanh Xuân

MỤC LỤC

	Trang
Mục tiêu khoá tập huấn	4
Phần thứ nhất: NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG	5
I. Khái quát chung về Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp lớp 10	5
II. Giới thiệu chung về sách giáo khoa <i>Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 10</i>	9
III. Hướng dẫn khai thác, sử dụng sách giáo khoa và hệ thống tài liệu tham khảo, bổ trợ	19
Phần thứ hai: BÀI SOẠN MINH HOẠ	25

MỤC TIÊU KHOÁ TẬP HUẤN

Kết thúc khoá tập huấn, học viên có thể:

- Hiểu được quan điểm, tư tưởng, cách tiếp cận của nhóm tác giả thể hiện trong sách giáo khoa *Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 10*.
- Nắm được cấu trúc của toàn bộ cuốn sách, nội dung của từng chủ đề và các hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp theo chủ đề.
- Xây dựng được kế hoạch cụ thể cho từng chủ đề để tổ chức hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho học sinh lớp 10.
- Vận dụng được một số phương pháp và kỹ thuật dạy học hiện đại trong tổ chức hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho học sinh lớp 10.

Phần thứ nhất

NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG

I. Khái quát chung về Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp lớp 10

1. Đặc điểm của hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp

Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp (HĐTN, HN) là hoạt động giáo dục bắt buộc trong Chương trình Giáo dục phổ thông 2018. Mục tiêu của hoạt động này là tạo cơ hội cho HS tiếp cận các vấn đề và các tình huống của đời sống thực tế. Qua đó, học sinh (HS) được thể nghiệm các cảm xúc tích cực, vận dụng các kinh nghiệm, huy động tổng hợp kiến thức, kĩ năng có được từ các môn học để thực hiện những nhiệm vụ được giao hoặc giải quyết những vấn đề của thực tiễn đời sống trong nhà trường, gia đình, xã hội phù hợp với lứa tuổi. HĐTN, HN 10 có các đặc điểm cơ bản như sau:

– Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp (cấp trung học) là hoạt động giáo dục do nhà giáo dục định hướng, thiết kế và hướng dẫn thực hiện.

– HĐTN góp phần hình thành, phát triển các phẩm chất chủ yếu, năng lực chung và các năng lực đặc thù của HS. Thông qua hoạt động trải nghiệm các phẩm chất chủ yếu, năng lực chung và các năng lực đặc thù cho HS được phát triển. Các năng lực tự chủ và tự học, giao tiếp và hợp tác, giải quyết vấn đề và sáng tạo (những năng lực chung) được hình thành thông qua các năng lực đặc thù: năng lực thích ứng với cuộc sống, năng lực thiết kế và tổ chức hoạt động, năng lực định hướng nghề nghiệp.

Nội dung HĐTN được phân chia theo hai giai đoạn: giai đoạn giáo dục cơ bản và giai đoạn giáo dục định hướng nghề nghiệp. Cấp THPT là giai đoạn định hướng nghề nghiệp, Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp tập trung hơn vào hoạt động giáo dục hướng nghiệp nhằm phát triển năng lực định hướng nghề nghiệp. Thông qua các hoạt động hướng nghiệp, học sinh được đánh giá và tự đánh giá về năng lực, sở trường, hứng thú liên quan đến nghề nghiệp, làm cơ sở để tự chọn cho mình ngành nghề phù hợp và rèn luyện phẩm chất và năng lực để thích ứng với nghề nghiệp tương lai.

2. Mục tiêu của Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp

Mục tiêu chung: HĐTN hình thành, phát triển ở HS năng lực thích ứng với cuộc sống, năng lực thiết kế và tổ chức hoạt động, năng lực định hướng nghề nghiệp; góp phần hình thành, phát triển các phẩm chất chủ yếu và năng lực chung, được quy định trong Chương trình tổng thể; giúp HS khám phá bản thân và thế giới xung quanh, phát triển đời sống tâm hồn phong phú, biết rung cảm trước cái đẹp của thiên nhiên và tình người, có quan niệm sống và ứng xử đúng đắn.

Mục tiêu cấp Trung học phổ thông: Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp giúp học sinh phát triển các phẩm chất, năng lực đã được hình thành ở cấp tiểu học và cấp trung học cơ sở. Kết thúc giai đoạn giáo dục định hướng nghề nghiệp, học sinh có khả năng thích ứng với các điều kiện sống, học tập và làm việc khác nhau; thích ứng với những thay đổi của xã hội hiện đại; có khả năng tổ chức cuộc sống, công việc và quản lý bản thân; có khả năng phát triển hứng thú nghề nghiệp và ra quyết định lựa chọn được nghề nghiệp tương lai; xây dựng được kế hoạch rèn luyện đáp ứng yêu cầu nghề nghiệp và trở thành người công dân có ích.

3. Các yêu cầu cần đạt và nội dung hoạt động

– Nội dung khái quát gồm 4 mạch nội dung hoạt động, mỗi mạch nội dung bao gồm các hoạt động cụ thể sau đây:

+ Hoạt động hướng vào bản thân: hoạt động khám phá bản thân, hoạt động rèn luyện bản thân;

+ Hoạt động hướng đến xã hội: hoạt động chăm sóc gia đình, hoạt động xây dựng nhà trường, hoạt động xây dựng cộng đồng;

+ Hoạt động hướng đến tự nhiên: hoạt động tìm hiểu và bảo tồn cảnh quan thiên nhiên, hoạt động tìm hiểu và bảo vệ môi trường;

+ Hoạt động hướng nghiệp: hoạt động tìm hiểu nghề nghiệp; hoạt động rèn luyện phẩm chất, năng lực phù hợp với định hướng nghề nghiệp; hoạt động lựa chọn hướng nghề nghiệp và lập kế hoạch học tập theo định hướng nghề nghiệp.

– Nội dung cụ thể và yêu cầu cần đạt ở các lớp:

Mỗi lớp đều có những yêu cầu cần đạt của từng mạch nội dung nêu trên. Các yêu cầu cần đạt tương ứng với các nội dung hoạt động cụ thể của lớp 10:

NỘI DUNG HOẠT ĐỘNG	YÊU CẦU CẦN ĐẠT
HOẠT ĐỘNG HƯỚNG VÀO BẢN THÂN	
Hoạt động khám phá bản thân	<ul style="list-style-type: none"> – Chỉ ra được những đặc điểm tính cách, quan điểm sống của bản thân và biết cách phát huy điểm mạnh, hạn chế điểm yếu. – Nhận diện được khả năng điều chỉnh tư duy theo hướng tích cực cho bản thân. – Thể hiện được sự chủ động của bản thân trong môi trường học tập, giao tiếp khác nhau.

Hoạt động rèn luyện bản thân	<ul style="list-style-type: none"> – Thực hiện tốt nội quy, quy định của trường, lớp, cộng đồng. – Có trách nhiệm trong thực hiện nhiệm vụ được giao và hỗ trợ những người cùng tham gia. – Hình thành được tư duy phản biện khi đánh giá sự vật hiện tượng. – Thể hiện được sự tự chủ, lòng tự trọng, ý chí vượt khó để đạt được mục tiêu đề ra. – Xây dựng được kế hoạch tài chính cá nhân một cách hợp lí.
HOẠT ĐỘNG HƯỚNG ĐẾN XÃ HỘI	
Hoạt động chăm sóc gia đình	<ul style="list-style-type: none"> – Ứng xử phù hợp với các tình huống giao tiếp khác nhau trong gia đình. – Thực hiện được trách nhiệm của bản thân với bố mẹ, người thân. – Thể hiện được trách nhiệm đối với các hoạt động lao động trong gia đình. – Đề xuất các biện pháp phát triển kinh tế và góp phần phát triển kinh tế cho gia đình.
Hoạt động xây dựng nhà trường	<ul style="list-style-type: none"> – Thể hiện sự tự tin trong các tình huống giao tiếp, ứng xử và biết cách thể hiện sự thân thiện với bạn bè, thầy cô. – Biết cách thu hút các bạn vào hoạt động chung. – Lập và thực hiện được kế hoạch giáo dục truyền thống nhà trường. – Đánh giá được ý nghĩa của hoạt động giáo dục truyền thống nhà trường. – Thực hiện các hoạt động theo chủ đề của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh
Hoạt động xây dựng cộng đồng	<ul style="list-style-type: none"> – Thực hiện được các biện pháp mở rộng quan hệ và thu hút cộng đồng vào các hoạt động xã hội. – Lập và thực hiện được kế hoạch tuyên truyền trong cộng đồng về văn hoá ứng xử nơi công cộng. – Tham gia một số hoạt động cộng đồng phù hợp và đánh giá được kết quả hoạt động phát triển cộng đồng.

HOẠT ĐỘNG HƯỚNG ĐẾN TỰ NHIÊN	
Hoạt động tìm hiểu và bảo tồn cảnh quan thiên nhiên	<ul style="list-style-type: none"> – Xây dựng và thực hiện được kế hoạch tuyên truyền, kêu gọi mọi người chung tay bảo vệ cảnh quan thiên nhiên. – Nhận xét, đánh giá được các hành vi, việc làm của tổ chức, cá nhân trong việc bảo tồn cảnh quan thiên nhiên.
Hoạt động tìm hiểu và bảo vệ môi trường	<ul style="list-style-type: none"> – Phân tích, đánh giá được thực trạng môi trường tự nhiên tại địa phương; tác động của con người tới môi trường tự nhiên. – Thuyết trình được với các đối tượng khác nhau về ý nghĩa của việc bảo vệ môi trường tự nhiên. – Đề xuất được và tham gia thực hiện các giải pháp bảo vệ môi trường tự nhiên.
HOẠT ĐỘNG HƯỚNG NGHIỆP	
Hoạt động tìm hiểu nghề nghiệp	<ul style="list-style-type: none"> – Xác định được những hoạt động sản xuất, kinh doanh, dịch vụ của địa phương và nêu được thông tin, yêu cầu cơ bản về các nhóm nghề này. – Biết cách tìm hiểu các thông tin về nhóm nghề mình quan tâm, yêu cầu về năng lực, phẩm chất theo nhóm nghề. – Tìm hiểu được những điều kiện đảm bảo an toàn và sức khỏe nghề nghiệp trong từng lĩnh vực nghề nghiệp. – Phân tích được phẩm chất và năng lực cần có của người lao động thông qua trải nghiệm một nghề cụ thể và yêu cầu của nhà tuyển dụng.
Hoạt động rèn luyện phẩm chất, năng lực phù hợp với định hướng nghề nghiệp	<ul style="list-style-type: none"> – Đánh giá được sự phù hợp của bản thân với nhóm nghề định lựa chọn. – Xây dựng và thực hiện kế hoạch rèn luyện bản thân theo định hướng nghề nghiệp. – Lựa chọn được cách rèn luyện phù hợp về phẩm chất và năng lực cần thiết cho nhóm nghề định lựa chọn.
Hoạt động lựa chọn hướng nghề nghiệp và lập kế hoạch học tập theo định hướng nghề nghiệp	<ul style="list-style-type: none"> – Trình bày được một số thông tin cơ bản về hệ thống trường đào tạo liên quan đến nghề định lựa chọn.

	<ul style="list-style-type: none"> – Tham vấn ý kiến thầy cô, gia đình, bạn bè về dự định lựa chọn nghề và định hướng học tập của bản thân. – Xây dựng và thực hiện kế hoạch học tập, rèn luyện theo nhóm nghề lựa chọn.
--	--

(Theo Chương trình Giáo dục phổ thông, Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp – Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo).

4. Phương thức tổ chức và loại hình hoạt động

- Về phương thức tổ chức: có 4 phương thức cơ bản là phương thức khám phá, phương thức thể nghiệm, phương thức công hiến, phương thức nghiên cứu.
- Loại hình hoạt động gồm: sinh hoạt dưới cờ, sinh hoạt lớp, hoạt động giáo dục theo chủ đề, hoạt động câu lạc bộ.

5. Đánh giá kết quả giáo dục

- Mục đích đánh giá: thu thập thông tin chính xác, kịp thời, có giá trị về mức độ đáp ứng yêu cầu cần đạt so với chương trình.
- Nội dung đánh giá là các biểu hiện của phẩm chất và năng lực đã được xác định trong chương trình.
- Kết hợp đánh giá của giáo viên (GV) với tự đánh giá và đánh giá đồng đẳng của HS, đánh giá của cha mẹ HS và của cộng đồng, GV chủ nhiệm lớp tổng hợp kết quả đánh giá.
- Kết quả đánh giá là kết quả tổng hợp đánh giá thường xuyên và định kì về phẩm chất và năng lực, có thể phân ra làm một số mức để phân loại.

II. Giới thiệu chung về sách giáo khoa *Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 10*

1. Quan điểm biên soạn sách giáo khoa *Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 10*

- Sách giáo khoa (SGK) *Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 10* được biên soạn bám sát quan điểm, nội dung của Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, mục tiêu và yêu cầu cần đạt của Chương trình Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cấp Trung học phổ thông.
- Quán triệt sâu sắc tư tưởng “Mang cuộc sống vào bài học – Đưa bài học vào cuộc sống” của bộ sách Cánh Diều. Thông qua đó, khai thác những kinh nghiệm đã có và huy động tổng hợp kiến thức, kỹ năng để hình thành cho HS các phẩm chất và năng lực cần thiết.
- Tạo cơ hội tối đa cho HS được hoạt động, tương tác và trải nghiệm tích cực, dựa trên những chuỗi hoạt động được thể hiện với kênh hình sinh động và kênh chữ ngắn gọn.
- Đảm bảo tính mở, linh hoạt về nội dung, hình thức và phương pháp tổ chức, thực hiện, đánh giá.

2. Cấu trúc sách giáo khoa *Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 10*

Sách bao gồm 9 chủ đề. Các chủ đề được thiết kế giúp cho việc lựa chọn và thực hiện các hoạt động dễ dàng tương thích với thời gian của năm học. Các chủ đề bao gồm:

- Chủ đề 1: Xây dựng nhà trường
- Chủ đề 2: Khám phá và phát triển bản thân
- Chủ đề 3: Tư duy phản biện và tư duy tích cực
- Chủ đề 4: Trách nhiệm với gia đình
- Chủ đề 5: Tham gia xây dựng cộng đồng
- Chủ đề 6: Hành động vì môi trường
- Chủ đề 7: Thông tin nghề nghiệp
- Chủ đề 8: Chọn nghề, chọn trường
- Chủ đề 9: Rèn luyện bản thân theo định hướng nghề nghiệp

Mỗi chủ đề được thiết kế bao gồm:

- Mục tiêu;
- Định hướng nội dung hoạt động của chủ đề, gồm: hoạt động giáo dục theo chủ đề, hoạt động sinh hoạt dưới cờ, hoạt động sinh hoạt lớp;
- Các hoạt động giáo dục theo chủ đề;
- Đánh giá cuối chủ đề.

Các nội dung của chủ đề đều có thể vận dụng linh hoạt gắn với điều kiện của địa phương. Các chủ đề đều được thiết kế dưới hình thức các hoạt động và có tính mở về nội dung, hình thức, phương pháp. Các hoạt động được thiết kế theo từng bước để HS có thể tự tổ chức hoạt động cho nhóm hay cho lớp của mình.

3. Một số điểm mới trong sách giáo khoa *Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 10*

3.1. Thiết kế theo tiếp cận hoạt động

Sách được thiết kế theo hướng tiếp cận hoạt động – tiếp cận đặc thù của trải nghiệm và là tiếp cận tối ưu cho việc hình thành phẩm chất, năng lực. Các yêu cầu cần đạt – các năng lực và phẩm chất – được hình thành trong các hoạt động và theo các pha: Tìm hiểu – Khám phá, Thực hành – Luyện tập, Vận dụng – Mở rộng. Nói cách khác, năng lực được hình thành qua việc giải quyết các tình huống và thực hiện hoạt động cụ thể. Do vậy, từ các yêu cầu cần đạt, các tác giả đã thiết kế các hoạt động tương ứng để qua hoạt động mà hình thành nên năng lực và phẩm chất. Với cách tiếp cận này, Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp không

quy định, không giới hạn kiến thức và đơn vị kiến thức cụ thể, cũng không quy định và giới hạn kĩ năng cụ thể của một lĩnh vực mà chỉ đặt ra yêu cầu, nhiệm vụ để HS có thể huy động bất kì kiến thức, kĩ năng đã có hoặc tìm kiếm các kiến thức và kĩ năng mới để hoàn thành hoạt động.

Ví dụ: Với yêu cầu cần đạt trong chương trình “Nhận diện được khả năng điều chỉnh tư duy theo hướng tích cực cho bản thân”, tác giả thiết kế một số hoạt động: thảo luận các tình huống giả định để nhận diện khả năng điều chỉnh tư duy theo hướng tích cực của bản thân em, chia sẻ một tình huống khiến em suy nghĩ tiêu cực và cách em đã thực hiện để điều chỉnh tư duy theo hướng tích cực cho bản thân, vận dụng tư duy phản biện và tư duy tích cực để bình luận về nội dung một cuốn sách hay một bộ phim,... Bên cạnh đó, HS cũng sẽ tùy vào khả năng và điều kiện của mình mà tham gia một số hoạt động cộng đồng phù hợp và đánh giá được kết quả hoạt động phát triển cộng đồng. Ở đây, kiến thức từ các môn học khác nhau, kĩ năng cụ thể HS đã có, thái độ của HS được thể hiện bằng hành động đã tích hợp thành một chỉnh thể không tách rời: vừa là phẩm chất và cũng là năng lực. Bằng cách tiếp cận hoạt động như vậy, tính cá nhân hoá trong giáo dục và dạy học được khai thác tối đa.

3.2. Các chủ đề

Các chủ đề, hoạt động trong SGK được thiết kế dựa trên các yêu cầu cần đạt cụ thể trong chương trình cho từng khối lớp. Tất cả các yêu cầu cần đạt của chương trình được thể hiện trong mỗi chủ đề và triển khai đến từng hoạt động cụ thể. Mỗi yêu cầu cần đạt được thể hiện tương đối trọn vẹn ở 1 hoặc 2 hoạt động, có thể tổ chức trong một giờ học hoặc tiếp nối các giờ học. Các yêu cầu cần đạt được trình bày ngay dưới mỗi chủ đề để GV và HS định hướng được hoạt động.

Ví dụ: Với chủ đề *Trách nhiệm với gia đình*, các yêu cầu cần đạt được xác định:

- Thực hiện được trách nhiệm của bản thân với bố mẹ, người thân.
- Ứng xử phù hợp với các tình huống giao tiếp khác nhau trong gia đình.
- Thể hiện được trách nhiệm đối với các hoạt động lao động trong gia đình.
- Xây dựng được kế hoạch tài chính cá nhân một cách hợp lí.
- Đề xuất được các biện pháp góp phần phát triển kinh tế cho gia đình.

Các yêu cầu cần đạt này được nêu trong Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 ở các mạch nội dung và được tác giả lựa chọn, sắp xếp để phù hợp với từng chủ đề.

Các chủ đề được xác định khoa học, logic, vừa có sức khái quát cho các mạch nội dung vừa sát với thực tiễn và với HS.

Ví dụ: Chủ đề *Khám phá và phát triển bản thân* tương ứng với mạch nội dung hoạt động hướng vào bản thân, gắn với độ tuổi của HS trung học phổ thông. Chủ đề *Chọn nghề, chọn trường* tương ứng với mạch nội dung hoạt động hướng nghiệp, giúp HS phân tích được phẩm chất và năng lực cần có của người lao động thông qua trải nghiệm một nghề cụ thể và

yêu cầu cần đạt của nhà tuyển dụng, đánh giá được sự phù hợp của bản thân với nhóm nghề định lựa chọn. Chủ đề *Hành động vì môi trường* gồm những yêu cầu trong mạch nội dung hướng đến tự nhiên (tìm hiểu, phân tích thực trạng môi trường tự nhiên ở địa phương và tác động của con người tới môi trường tự nhiên).

Mỗi hoạt động thể hiện các gợi ý, linh hoạt để GV có thể lựa chọn nội dung, phương pháp và hình thức tổ chức phù hợp với từng trường và địa phương. Cuối mỗi chủ đề có hoạt động đánh giá tạo điều kiện cho HS tự đánh giá và tự điều chỉnh bản thân, nâng cao năng lực tự chủ và tự học.

3.3. Các hoạt động

Các hoạt động tạo điều kiện cho HS thực hành, vận dụng kiến thức vào đời sống thực tiễn ở tất cả các khía cạnh: nội dung chủ đề, hình thức và phương pháp tổ chức hoạt động, sản phẩm của các hoạt động.

Ví dụ: Ở chủ đề 5, học sinh được yêu cầu xây dựng và thực hiện kế hoạch tuyên truyền trong cộng đồng về văn hoá ứng xử nơi công cộng. Với những hoạt động và yêu cầu này, HS được thoải mái sáng tạo, vận dụng hiểu biết, kiến thức của mình và huy động những thông tin tìm kiếm được ở các nguồn sách, báo, Internet,... và tạo ra những bản kế hoạch tuyên truyền khác nhau, bằng nhiều hình thức đa dạng, nội dung phong phú.

3.4. Phương pháp và hình thức tổ chức

Các chủ đề, hoạt động trong SGK tạo điều kiện cho giáo viên (GV) đổi mới phương pháp và hình thức tổ chức dạy học; các hình thức trải nghiệm được giới thiệu và sử dụng tối đa, từ tự quan sát, đánh giá bản thân (các điểm mạnh, điểm yếu) đến trình bày quan điểm về một vấn đề cụ thể; từ đóng vai thể hiện sự chủ động trong học tập và giao tiếp ở các tình huống khác nhau đến thảo luận đề xuất giải pháp bảo vệ môi trường tự nhiên;... Để HS có thể thực hiện được các hình thức đó, có các gợi ý ngắn gọn về cách thức tiến hành hoặc nội dung cần trao đổi, thảo luận. Trong mỗi hoạt động, HS chính là chủ thể thực hiện: từ chuẩn bị, thực hiện và đánh giá hoạt động. Tinh thần trải nghiệm được thể hiện ở mỗi bước tổ chức hoạt động và sản phẩm của hoạt động. GV có thể vận dụng linh hoạt và sáng tạo các phương pháp và kỹ thuật sư phạm. Cách thức tổ chức linh hoạt, tạo điều kiện cho HS thực sự làm chủ các hoạt động và từ đó thực sự có các trải nghiệm để học hỏi.

3.5. Phương pháp và kỹ thuật đánh giá

Các phương pháp và kỹ thuật đánh giá theo hướng phát triển phẩm chất và năng lực HS được được chú ý vận dụng trong SGK. Các hướng dẫn đánh giá giúp HS tự đánh giá, đánh giá được hoạt động của các bạn trong nhóm, trong lớp, biết đánh giá theo các tiêu chí.

Ví dụ: Đánh giá kết quả thực hiện các nhiệm vụ của chủ đề theo ba mức độ tham gia hoạt động của bản thân, của nhóm với các mức độ và tiêu chí rõ ràng.

Các hình thức đánh giá do GV chủ động lựa chọn, đảm bảo sự đa dạng, linh hoạt và hấp dẫn: bảng kiểm, thang đánh giá,... đúng theo tinh thần của đổi mới kiểm tra đánh giá: đánh giá không tập trung vào việc đánh giá kết quả đơn thuần hay đánh giá để xếp hạng mà đánh giá vì việc học và đánh giá như hoạt động học.

3.6. Tính mở

Các hoạt động và các nội dung đều được thiết kế theo hướng mở, để GV và HS có thể chủ động, sáng tạo tổ chức các hoạt động phù hợp với điều kiện của trường, lớp và địa phương. GV hoàn toàn có thể lựa chọn các nội dung, mở rộng nội dung cho phù hợp. Các hoạt động có thể thực hiện theo cá nhân hoặc theo nhóm, trong không gian lớp học hoặc ngoài lớp học. Các yêu cầu về phương tiện dạy học ở mức tối thiểu. Hầu như mọi hoạt động đều có thể tổ chức trong không gian và điều kiện lớp học bình thường, phù hợp với các điều kiện hiện có của nhà trường ở các vùng miền khác nhau, không đòi hỏi các điều kiện đặc biệt khi thực hiện.

3.7. Tính khả thi trong thực hiện

Mọi GV đều có thể thực hiện được khi được tập huấn, hướng dẫn. HS có tiềm năng không giới hạn trong việc liên kết các kiến thức của các môn học và các kiến thức thực tiễn khi tiến hành hoạt động trong các chủ đề. Bên cạnh SGK, sách giáo viên (SGV) cung cấp mục tiêu cụ thể với từng hoạt động, cách tiến hành hoạt động một cách chi tiết, phân bố các hoạt động rõ ràng để GV có thể lựa chọn thực hiện và dễ dàng tổ chức các hoạt động. Ngoài ra còn có cuốn thực hành *Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 10* hỗ trợ HS thực hiện các hoạt động trong SGK cũng như mở rộng thêm các hoạt động khác để HS có cơ hội được trải nghiệm thường xuyên, liên tục và vận dụng vào thực tiễn nhiều hơn.

4. Khung phân phối chương trình gợi ý

Hoạt động trải nghiệm được tổ chức với thời lượng 3 tiết/tuần. Tùy theo điều kiện của nhà trường mà có thể linh hoạt xây dựng phân phối chương trình phù hợp. Nếu nhà trường tổ chức phân phối 3 tiết/1 tuần theo 3 loại hình hoạt động: sinh hoạt dưới cờ, hoạt động giáo dục theo chủ đề, sinh hoạt lớp thì có thể theo bảng phân phối thực hiện các chủ đề và lựa chọn, sắp xếp các hoạt động theo trình tự như sau:

Tên chủ đề (tháng)	Tuần	Gợi ý hoạt động sinh hoạt dưới cờ	Hoạt động giáo dục theo chủ đề	Gợi ý hoạt động sinh hoạt lớp
CHỦ ĐỀ 1 XÂY DỰNG NHÀ TRƯỜNG (tháng 9)	1	1. Giới thiệu các truyền thống của nhà trường. 2. Chia sẻ kế hoạch hoạt động theo chủ đề của Đoàn	1. Tìm hiểu về truyền thống và hoạt động giáo dục truyền thống nhà trường. 4. Xây dựng và thực hiện kế hoạch giáo dục truyền thống nhà trường.	1. Viết về truyền thống nhà trường. 2. Chia sẻ ý nghĩa của sự tự tin, thân thiện trong giao tiếp.
	2		2. Tìm hiểu về giao tiếp, ứng xử tự tin, thân thiện.	

Tên chủ đề (tháng)	Tuần	Gợi ý hoạt động sinh hoạt dưới cờ	Hoạt động giáo dục theo chủ đề	Gợi ý hoạt động sinh hoạt lớp
		<p>thanh niên trong năm học.</p>	<p>7. Rèn luyện sự tự tin, thân thiện trong giao tiếp, ứng xử.</p>	<p>3. Trao đổi kinh nghiệm tham gia các hoạt động của Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh.</p>
	3	<p>3. Giao lưu với đoàn viên tiêu biểu.</p> <p>4. Trao đổi về kỹ năng giao tiếp, ứng xử.</p>	<p>5. Thực hiện biện pháp thu hút các bạn tham gia hoạt động chung.</p> <p>6. Thực hiện các hoạt động theo chủ đề của Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh.</p>	<p>4. Tìm hiểu nội quy, quy định của nhà trường.</p>
	4		<p>3. Thực hiện nội quy trường, lớp.</p> <p>8. Phát huy giá trị tích cực của các hoạt động xây dựng nhà trường.</p>	
<p>CHỦ ĐỀ 2 KHÁM PHÁ VÀ PHÁT TRIỂN BẢN THÂN (tháng 10)</p>	5	<p>1. Tổ chức diễn đàn về quan điểm sống của thanh niên ngày nay.</p>	<p>2. Tìm hiểu về quan điểm sống.</p> <p>7. Thể hiện quan điểm sống của bản thân.</p>	<p>1. Chia sẻ về cảm nhận và những thay đổi của em khi trở thành HS lớp 10.</p>
	6	<p>2. Tham gia các hoạt động tìm hiểu về tính tự chủ, lòng tự trọng và ý chí vượt khó để đạt mục tiêu đề ra.</p>	<p>3. Nhận diện biểu hiện của sự chủ động trong học tập và giao tiếp.</p> <p>5. Thể hiện sự chủ động.</p>	<p>2. Giới thiệu những câu chuyện, tấm gương truyền cảm hứng về việc vượt qua hạn chế, điểm yếu của bản thân để vươn lên trong học tập và cuộc sống.</p>
	7	<p>3. Toạ đàm về ý nghĩa của sự chủ động trong học tập và giao tiếp.</p>	<p>4. Tìm hiểu biểu hiện của sự tự chủ, lòng tự trọng và ý chí vượt khó.</p> <p>6. Thể hiện sự tự chủ, lòng tự trọng và ý chí vượt khó</p>	<p>3. Chia sẻ về sự cần thiết phải rèn tính tự chủ lòng tự trọng và ý chí vượt khó.</p>
	8		<p>1. Tìm hiểu đặc điểm tính cách bản thân.</p> <p>8. Phát huy điểm mạnh, hạn chế điểm yếu</p>	<p>4. Trao đổi về cách rèn luyện sự tự chủ, tính chủ động trong học tập và giao tiếp.</p>

Tên chủ đề (tháng)	Tuần	Gợi ý hoạt động sinh hoạt dưới cờ	Hoạt động giáo dục theo chủ đề	Gợi ý hoạt động sinh hoạt lớp
CHỦ ĐỀ 3 TƯ DUY PHẢN BIỆN VÀ TƯ DUY TÍCH CỰC (tháng 11)	9	1. Toạ đàm về chủ đề “Tư duy tích cực để thay đổi bản thân” 2. Trao đổi về cách điều chỉnh tư duy theo hướng tích cực 3. Chia sẻ các biện pháp hình thành tư duy phản biện	1. Tìm hiểu tư duy phản biện.	1. Chia sẻ câu chuyện về những người thành công nhờ thay đổi tư duy theo hướng tích cực. 2. Tranh luận về các vấn đề trong học tập, cuộc sống để góp phần hình thành tư duy phản biện. 3. Đề xuất các biện pháp rèn luyện tư duy tích cực.
	10		2. Nhận diện khả năng điều chỉnh tư duy theo hướng tích cực. 3. Điều chỉnh tư duy theo hướng tích cực.	
	11		4. Rèn luyện tư duy phản biện.	
	12		5. Vận dụng tư duy phản biện, tư duy tích cực khi đánh giá sự vật, hiện tượng.	
CHỦ ĐỀ 4 TRÁCH NHIỆM VỚI GIA ĐÌNH (tháng 12)	13	1. Diễn đàn về “Trách nhiệm của các thành viên trong gia đình”. 2. Văn nghệ ca ngợi tình cảm gia đình. 3. Toạ đàm “Văn hoá ứng xử trong gia đình”. 4. Gặp gỡ khách mời trao đổi về các biện pháp phát triển kinh tế	1. Tìm hiểu về trách nhiệm của bản thân đối với bố mẹ và người thân. 4. Thực hiện trách nhiệm với bố mẹ, người thân.	1. Triển lãm tranh, ảnh “Mái ấm gia đình”. 2. Chia sẻ câu chuyện về văn hoá ứng xử trong gia đình. 3. Chia sẻ cách xây dựng kế hoạch tài chính cá nhân của những người thành công. 4. Trao đổi kinh nghiệm tham gia các hoạt động lao
	14		3. Thực hiện trách nhiệm đối với các hoạt động lao động trong gia đình. 7. Tham gia hoạt động phát triển kinh tế gia đình.	
	15		2. Tìm hiểu về kế hoạch tài chính cá nhân. 6. Xây dựng kế hoạch tài chính cá nhân.	

Tên chủ đề (tháng)	Tuần	Gợi ý hoạt động sinh hoạt dưới cờ	Hoạt động giáo dục theo chủ đề	Gợi ý hoạt động sinh hoạt lớp
	16	gia đình.	5. Rèn luyện giao tiếp, ứng xử phù hợp trong gia đình. 8. Kết nối yêu thương giữa các thành viên trong gia đình.	động trong gia đình.
CHỦ ĐỀ 5 THAM GIA XÂY DỰNG CỘNG ĐỒNG (tháng 1)	17	1. Toạ đàm về vai trò của thanh niên với cộng đồng. 2. Chia sẻ ý nghĩa của việc tham gia các hoạt động xã hội tại địa phương.	1. Tìm hiểu hoạt động cộng đồng. 2. Xác định biểu hiện của người có trách nhiệm trong thực hiện nhiệm vụ được giao và hỗ trợ mọi người cùng tham gia.	1. Giới thiệu những tấm gương tham gia tích cực vào hoạt động cộng đồng. 2. Chia sẻ những kỉ niệm khi tham gia hoạt động cộng đồng. 3. Trao đổi kinh nghiệm tham gia các hoạt động xã hội.
	18	3. Trao đổi về các hoạt động kết nối cộng đồng với nhà trường.	3. Tìm hiểu biện pháp mở rộng các mối quan hệ và thu hút cộng đồng tham gia hoạt động xã hội. 5. Thực hành mở rộng các mối quan hệ và thu hút cộng đồng tham gia hoạt động xã hội.	
	19	4. Trình diễn tiêu phẩm về văn hoá ứng xử nơi công cộng.	4. Xác định nội dung và hình thức tuyên truyền về văn hoá ứng xử nơi công cộng. 7. Xây dựng và thực hiện kế hoạch tuyên truyền trong cộng đồng về văn hóa ứng xử nơi công cộng.	
	20		6. Thực hiện nội quy, quy định của cộng đồng. 8. Tham gia hoạt động cộng đồng.	

Tên chủ đề (tháng)	Tuần	Gợi ý hoạt động sinh hoạt dưới cờ	Hoạt động giáo dục theo chủ đề	Gợi ý hoạt động sinh hoạt lớp
CHỦ ĐỀ 6 HÀNH ĐỘNG VÌ MÔI TRƯỜNG (tháng 2)	21	1. Trình bày về sự thay đổi môi trường tự nhiên tại địa phương. 2. Văn nghệ ca ngợi cảnh quan thiên nhiên của quê hương, đất nước.	1. Tìm hiểu, phân tích thực trạng môi trường tự nhiên ở địa phương và tác động của con người tới môi trường tự nhiên. 2. Đánh giá việc bảo tồn cảnh quan thiên nhiên của các tổ chức, cá nhân.	1. Sáng tác thông điệp bảo vệ môi trường tự nhiên. 2. Đề xuất sáng kiến bảo tồn cảnh quan thiên nhiên.
	22	3. Giới thiệu cảnh quan thiên nhiên ở địa phương.	3. Đánh giá thực trạng và đề xuất giải pháp bảo vệ môi trường tự nhiên tại địa phương.	
	23	4. Trao đổi về trách nhiệm bảo vệ môi trường tự nhiên và cảnh quan thiên nhiên.	4. Xây dựng và thực hiện kế hoạch tuyên truyền bảo vệ cảnh quan thiên nhiên.	
	24		5. Tham gia bảo vệ môi trường.	
CHỦ ĐỀ 7 THÔNG TIN NGHỀ NGHIỆP (tháng 3)	25	1. Giao lưu với người lao động thành công trong nghề nghiệp ở địa phương.	1. Tìm hiểu các hoạt động sản xuất, kinh doanh, dịch vụ ở địa phương. 2. Tìm hiểu thông tin về các nhóm nghề.	1. Chia sẻ kinh nghiệm trong việc tìm kiếm thông tin về các nhóm nghề. 2. Trao đổi về ý nghĩa của việc đảm bảo an toàn lao động và sức khỏe nghề nghiệp.
	26	2. Triển lãm về chủ đề <i>An toàn cho người lao động</i> .	4. Thực hành tìm kiếm và trao đổi thông tin về nhóm nghề quan tâm.	
	27	3. Toạ đàm về phẩm chất và năng lực cần thiết của người lao động.	3. Tìm hiểu điều kiện đảm bảo an toàn và sức khỏe nghề nghiệp. 5. Đề xuất biện pháp đảm bảo an toàn và sức khỏe nghề nghiệp cho người lao động.	
	28		6. Tuyên truyền về nghề nghiệp ở địa phương.	

Tên chủ đề (tháng)	Tuần	Gợi ý hoạt động sinh hoạt dưới cờ	Hoạt động giáo dục theo chủ đề	Gợi ý hoạt động sinh hoạt lớp
CHỦ ĐỀ 8 CHỌN NGHỀ, CHỌN TRƯỜNG (tháng 4)	29	1. Toạ đàm về lựa chọn nghề nghiệp phù hợp.	1. Tìm hiểu thông tin về hệ thống trường đào tạo liên quan đến nghề định lựa chọn.	1. Chia sẻ về ý nghĩa của hoạt động trải nghiệm nghề nghiệp 2. Giới thiệu các hình thức trải nghiệm nghề nghiệp 3. Trao đổi về xu hướng nghề nghiệp của thanh niên hiện nay
	30	2. Trao đổi thông tin về hệ thống trường đào tạo.	3. Xây dựng kế hoạch và tham gia trải nghiệm nghề nghiệp.	
	31	3. Biểu diễn văn nghệ về chủ đề nghề nghiệp.	2. Tìm hiểu về tham vấn hướng nghiệp. 4. Thực hành tham vấn hướng nghiệp.	
	32	4. Giao lưu với nhà tuyển dụng.	5. Đánh giá sự phù hợp của bản thân theo nhóm nghề dự định lựa chọn.	
CHỦ ĐỀ 9 RÈN LUYỆN BẢN THÂN THEO ĐỊNH HƯỚNG NGHỀ NGHIỆP (tháng 5)	33	1. Trao đổi về kỹ năng lập kế hoạch trong học tập. 2. Trao đổi về phương pháp học tập hiệu quả.	1. Tìm hiểu cách thức rèn luyện phẩm chất, năng lực theo nhóm nghề định lựa chọn. 2. Xây dựng kế hoạch rèn luyện bản thân theo định hướng nghề nghiệp.	1. Trao đổi về ý nghĩa của việc xây dựng kế hoạch học tập, rèn luyện bản thân. 2. Chia sẻ cách thực hiện kế hoạch học tập, rèn luyện bản thân hiệu quả. 3. Trao đổi kinh nghiệm rèn luyện phẩm chất, năng lực theo định hướng nghề.
	34	3. Giới thiệu các Câu lạc bộ, khoá học,... giúp cải thiện khả năng học tập, nâng cao hiệu quả rèn luyện bản thân.	3. Xây dựng kế hoạch học tập, rèn luyện theo nhóm nghề định lựa chọn.	
	35		4. Duy trì các hoạt động học tập, rèn luyện bản thân theo nhóm nghề dự định.	

Ghi chú: *Cột gợi ý các hoạt động sinh hoạt dưới cờ, sinh hoạt lớp đưa ra các hoạt động và nội dung có thể đưa vào buổi sinh hoạt dưới cờ, sinh hoạt lớp. Nhà trường có thể tự lựa chọn các hoạt động và nội dung cho phù hợp hoặc sắp xếp, điều chỉnh thứ tự các hoạt động ở các tiết cho phù hợp với thời lượng và thực tế tại địa phương, nhà trường, lớp học.*

III. Hướng dẫn khai thác, sử dụng sách giáo khoa và hệ thống tài liệu tham khảo, hỗ trợ

1. Các lưu ý chung khi tổ chức hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp

- ❖ Linh hoạt trong việc tổ chức hoạt động. Các hoạt động trong sách được thiết kế với tính chất mở, do vậy GV có thể linh hoạt để tổ chức cho phù hợp với điều kiện lớp học, điều kiện phương tiện dạy học, các nội dung địa phương, vùng, miền.
- ❖ Tạo không khí vui vẻ, khuyến khích sự tương tác của HS: gợi ý cho HS đến gần các bạn khi trình bày, tương tác với các nhóm; gợi ý HS nói mà không cần đọc nội dung.
- ❖ Với các hoạt động nên có được các sản phẩm cụ thể phù hợp với điều kiện của lớp. Sản phẩm là kết quả rõ ràng nhất của năng lực, là sự tích hợp của kiến thức, kỹ năng và giá trị. Sản phẩm có thể là ý tưởng được HS trao đổi, bài trình bày tranh vẽ, kế hoạch hoạt động, dự án.
- ❖ Liên kết, khai thác các kiến thức của các môn học khác nhau. Mỗi GV có thể có thế mạnh trong môn học của mình. Khi tổ chức hoạt động không có giới hạn về việc liên hệ, kết nối các kiến thức khác nhau.
- ❖ Chú ý đặt câu hỏi, phỏng vấn HS và tạo điều kiện để HS thể hiện được cảm nhận, suy nghĩ của mình.
- ❖ Sáng tạo, chú ý tới các tình huống giáo dục. Các tình huống làm việc của HS theo nhóm, lớp rất dễ bộc lộ các tính cách, thói quen, kỹ năng, cách ứng xử của HS. Do vậy, khai thác các tình huống đó để tác động điều chỉnh, củng cố các hành vi tốt của HS là rất thuận lợi.
- ❖ Phát huy khả năng tự chủ, tự tổ chức hoạt động cho HS. Ví dụ: giao nhiệm vụ cho HS tự tổ chức, dẫn chương trình cuộc thi, điều hành các hoạt động,...
- ❖ Tăng cường cho HS đánh giá và tự đánh giá.
- ❖ Sử dụng các hình thức, phương pháp và công cụ đánh giá đa dạng theo hướng phát triển phẩm chất và năng lực của HS.

2. Các hướng dẫn sử dụng sách

2.1. Lựa chọn chủ đề

Cuốn sách bao gồm 9 chủ đề. Mỗi chủ đề tương ứng với 1 tháng trong năm học. Với sự tương ứng như vậy, mỗi chủ đề có nội dung tương thích với các hoạt động thường được tổ chức trong khoảng thời gian đó ở nhà trường.

Mỗi chủ đề được thực hiện trong 4 tuần với các hình thức hoạt động: sinh hoạt dưới cờ, tiết học Hoạt động giáo dục theo chủ đề và sinh hoạt lớp hoặc câu lạc bộ. Khi chuẩn bị thực hiện các chủ đề, GV nên đọc kỹ Mục tiêu của chủ đề. Đây là các yêu cầu cần đạt của chương trình được cụ thể hoá với mỗi chủ đề.

2.2. Lựa chọn hoạt động

Mỗi chủ đề được triển khai thành 4-8 hoạt động thực hiện trong 4 tuần. Mỗi tuần bao gồm các tiết sinh hoạt dưới cờ, hoạt động giáo dục theo chủ đề, sinh hoạt lớp hoặc sinh hoạt câu lạc bộ. Trong đó, sinh hoạt dưới cờ và sinh hoạt lớp là tự chọn, GV có thể chọn các hoạt động phù hợp để thực hiện. Tiết hoạt động giáo dục theo chủ đề mang tính bắt buộc và yêu cầu cần đạt của chương trình chủ yếu được thực hiện qua tiết này. Tiết hoạt động giáo dục theo chủ đề bao gồm các hoạt động tương đối độc lập nhưng có sự kết nối giữa các hoạt

động với nhau. Hoạt động giáo dục theo chủ đề được thiết kế thành 3 pha: **Tìm hiểu – Khám phá, Thực hành – Luyện tập, Vận dụng – Mở rộng**. Do vậy, khi chọn hoạt động để thực hiện, GV nên đọc kỹ mục tiêu và nội dung của hoạt động để đảm bảo cho các hoạt động được tổ chức trong một giờ đáp ứng được yêu cầu cần đạt.

Chú ý sử dụng các phương pháp tổ chức tạo điều kiện cho việc trải nghiệm hiệu quả: thảo luận, chia sẻ, thuyết trình, đóng vai, dự án,... SGK chỉ đưa ra lệnh chung cho hoạt động. GV có thể linh hoạt tổ chức cho phù hợp. Ví dụ, với yêu cầu thảo luận, GV có thể chia nhóm 2, 3 HS hay nhóm 5, 6 HS,...

2.3. Kiểm tra, đánh giá

Kiểm tra, đánh giá hoạt động trải nghiệm hướng nghiệp chủ yếu là đánh giá thường xuyên (quá trình), thông qua các biểu hiện cụ thể về hành vi và các kết quả của hoạt động. SGK chỉ cung cấp hướng dẫn cho HS tự đánh giá sau mỗi chủ đề. Sách giáo viên cung cấp thêm các phương pháp đánh giá đa dạng hơn để GV có thể lựa chọn. Bên cạnh việc yêu cầu HS thực hiện đánh giá theo sách giáo khoa, GV có thể sử dụng thêm các cách đánh giá khác được trình bày trong sách GV để có được nhiều thông tin đánh giá hơn, đồng thời giúp HS phát triển năng lực đánh giá.

3. Hướng dẫn tổ chức các loại hình hoạt động

3.1. Hướng dẫn tổ chức sinh hoạt dưới cờ

Sinh hoạt dưới cờ là một loại hình HĐTN được tổ chức vào thứ 2 hằng tuần. Sinh hoạt dưới cờ trong chương trình giáo dục phổ thông mới vừa mang ý nghĩa truyền thống gắn với nghi thức chào cờ, vừa mang ý nghĩa đổi mới, gắn với các nội dung HĐTN được quy định trong chương trình.

Tiết sinh hoạt dưới cờ ở trường trung học phổ thông thường được tổ chức với sự tham gia của cán bộ quản lý, nhân viên và toàn thể HS trong trường. Tiết sinh hoạt dưới cờ được tổ chức gắn với hai phần nội dung chính:

(1) Chào cờ: Đây là một nghi thức trang trọng thể hiện lòng yêu nước, tự hào dân tộc và sự biết ơn đối với các thế hệ cha anh đã hi sinh xương máu để giành lấy độc lập, tự do cho Tổ quốc.

(2) Triển khai, tổ chức các HĐTN gắn với chủ đề của tuần, của tháng. Hoạt động giáo dục này có thể là mở đầu hoặc nối tiếp với các chuỗi HĐTN theo chủ đề và sinh hoạt lớp. Loại hình hoạt động trải nghiệm này cũng góp phần hình thành cho HS thói quen tích cực trong cuộc sống hằng ngày như chăm chỉ lao động; thực hiện trách nhiệm của người HS ở nhà, ở trường và địa phương; biết tự đánh giá và tự điều chỉnh bản thân; hình thành những hành vi giao tiếp, ứng xử có văn hoá; có ý thức hợp tác nhóm và năng lực giải quyết vấn đề.

Trong mỗi tiết sinh hoạt dưới cờ, sau nghi lễ chào cờ theo quy định, Đoàn Thanh Niên nhà trường cùng với GV chủ nhiệm lớp được phân công thực hiện nội dung hoạt động trải nghiệm theo tuần. Vì tiết sinh hoạt dưới cờ là hoạt động được tổ chức toàn trường, do vậy một số nội dung được gợi ý đưa ra có thể tổ chức cho toàn trường, ở tất cả các khối lớp. Do đó, để tổ chức tiết sinh hoạt dưới cờ trong SGK *Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 10* hiệu quả, nhà trường có thể làm như sau:

– Xây dựng chương trình tổng thể, kế hoạch hoạt động của tiết Sinh hoạt dưới cờ theo từng tuần dựa trên các chủ đề của cả năm học cho toàn trường, lựa chọn nội dung gợi ý phù hợp.

– Dựa trên chương trình, kế hoạch tổng thể của hoạt động Sinh hoạt dưới cờ, Hiệu trưởng phân công lớp HS, GV chủ nhiệm chịu trách nhiệm chuẩn bị và tổ chức thực hiện trên tinh thần lấy HS làm trung tâm, phát huy tính tích cực, chủ động và sáng tạo của HS trong giải quyết vấn đề, tránh việc cán bộ, GV làm thay, làm hộ HS. Nếu những tiết Sinh hoạt dưới cờ có những nội dung riêng dành cho từng khối lớp, thì bên cạnh việc triển khai nhấn mạnh đến khối lớp riêng, nhà trường cũng có những triển khai, hướng dẫn hoạt động chung đến HS toàn trường.

Trong một số tiết sinh hoạt dưới cờ, nhà trường có thể huy động và phối hợp sự tham gia của cha mẹ HS, chính quyền địa phương, Hội khuyến học, Hội phụ nữ, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, cơ quan, doanh nghiệp, nghệ nhân, người lao động của địa phương để giáo dục HS.

3.2. Hướng dẫn tổ chức hoạt động giáo dục theo chủ đề

Hoạt động giáo dục theo chủ đề trong SGK *Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 10* được xây dựng bám sát nội dung của chủ đề và liên quan chặt chẽ với các hoạt động sinh hoạt dưới cờ, sinh hoạt lớp. Hoạt động này được tổ chức với nhiều phương thức đa dạng: phương thức khám phá; phương thức thể nghiệm, tương tác; phương thức công hiến; phương thức nghiên cứu.

Phương thức Khám phá với HS chủ yếu được thực hiện với hình thức quan sát các hoạt động của các bạn và của bản thân, quan sát các hình ảnh, tư liệu được sưu tập. Khi tổ chức các hoạt động này, GV nên lưu ý:

+ Chia thành các nhóm nhỏ;

+ Hướng dẫn và phân chia nhiệm vụ cụ thể (ví dụ: chỉ rõ đối tượng cần quan sát, câu hỏi cần trả lời, thời gian để quan sát,...).

+ Cân đối việc phân chia thời gian hoạt động hợp lí, tránh tổ chức hoạt động quan sát quá lâu dẫn đến ảnh hưởng đến hoạt động đánh giá, thu nhận, chia sẻ kết quả sau quan sát.

Phương thức Thể nghiệm, tương tác: Phương thức này được thể hiện khá nhiều trong SGK *Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 10* như: tổ chức cho HS tham gia các trò chơi, chia sẻ và thảo luận, tham gia các hội thi, đóng vai, tranh luận,... Khi tổ chức các hoạt động này, GV nên tạo cơ hội để tất cả HS được tham gia, quy trình tổ chức có thể đi từ: cá nhân → cặp đôi → nhóm lớn → toàn lớp.

Phương thức Công hiến: là cách tổ chức hoạt động tạo cơ hội cho HS mang lại những giá trị xã hội bằng những đóng góp và cống hiến thực tế của mình thông qua các hoạt động thiện nguyện nhân đạo, lao động công ích, tuyên truyền và các phương thức tương tự khác. Với những hoạt động này, khi tổ chức đòi hỏi nhà trường và GV phải xây dựng kế hoạch cụ thể, huy động sự hỗ trợ và tham gia của phụ huynh và các lực lượng xã hội khác. Trong SGK đưa ra các hoạt động của cả chủ đề, khi tổ chức thực hiện các hoạt động này, nhà trường và GV có thể thay đổi linh hoạt nội dung và thời lượng để HS được tham gia, trải nghiệm tốt nhất.

Phương thức Nghiên cứu: là cách tổ chức hoạt động tạo cơ hội cho HS tham gia các đề tài, dự án nghiên cứu khoa học nhờ cảm hứng từ những trải nghiệm thực tế, qua đó đề xuất những biện pháp giải quyết vấn đề một cách khoa học. Nhóm hình thức tổ chức này bao

gồm các hoạt động khảo sát, điều tra, làm dự án nghiên cứu, sáng tạo công nghệ, nghệ thuật và các phương thức tương tự khác. Khi tổ chức cho HS thực hiện các hoạt động này, GV tổ chức lên kế hoạch cho HS tự chuẩn bị các vật liệu phong phú từ những vật liệu tái chế hoặc tự nhiên, tạo cơ hội cho HS được tự do sáng tạo, thể hiện ý tưởng của bản thân, không nên đặt ra các khuôn mẫu, từ đó phát triển năng lực tự chủ và tự học, giải quyết vấn đề sáng tạo cho người học.

3.3. Hướng dẫn tổ chức hoạt động sinh hoạt lớp

Sách giáo khoa *Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 10* đưa ra nhiều nội dung và hình thức hoạt động phong phú trong tiết sinh hoạt lớp. Các nội dung bao gồm về giáo dục đạo đức, giáo dục kỹ năng sống, giáo dục giá trị sống, lao động, giáo dục môi trường, đảm bảo an toàn cho bản thân,... thông qua nhiều hình thức hoạt động phong phú như: văn nghệ, đồ vui, diễn kịch, trò chơi, thảo luận, chia sẻ về các nội dung triển khai hoạt động trong lớp gắn với hoạt động giáo dục theo chủ đề và sinh hoạt dưới cờ hoặc đánh giá những việc bản thân HS đã làm được sau khi tham gia các hoạt động giáo dục trong chủ đề.

Nội dung tiết sinh hoạt lớp có thể được tổ chức gồm hai phần: (1) Đánh giá việc thực hiện nhiệm vụ, kế hoạch học tập, rèn luyện của HS trong lớp; những ưu điểm để phát huy, biểu dương (người tốt, việc tốt), những nhược điểm, hạn chế cần khắc phục, những lệch lạc cần điều chỉnh; (2) Phương hướng, nhiệm vụ và những công việc cần triển khai, thực hiện của lớp cần phải làm trong tuần tiếp theo.

Các tiết sinh hoạt lớp được triển khai, thực hiện bám sát nội dung hoạt động của tuần, của chủ đề trong kế hoạch giáo dục năm học của nhà trường, của khối lớp. Do đó, để thực hiện được tiết sinh hoạt lớp hiệu quả, ngay từ đầu năm học, GV chủ nhiệm định hướng nội dung tiết Sinh hoạt lớp bảo đảm tính thống nhất về chủ điểm của từng khối lớp theo nội dung kế hoạch giáo dục của nhà trường, đồng thời bám sát những nội dung hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp được đưa ra trong SGK. Khi tổ chức tiết Sinh hoạt lớp, GV cần tổ chức các hoạt động hướng đến hình thành và phát triển phẩm chất, năng lực HS, tránh việc tập trung đánh giá hạn chế, yếu kém và phê bình HS trong tiết sinh hoạt lớp.

Khi tổ chức tiết sinh hoạt lớp, cần đảm bảo nguyên tắc HS tự quản toàn diện, tiết Sinh hoạt lớp là của HS, do HS thực hiện, vì những lợi ích của mỗi HS và của cả tập thể lớp. GV chủ nhiệm cần linh hoạt vai trò chủ đạo của mình trong suốt quá trình hướng dẫn HS chuẩn bị, triển khai, đánh giá kết quả,... bằng cách gợi mở, khơi dậy tiềm năng, tiềm lực, kết nối giữa các HS, động viên và khuyến khích HS thực hiện một cách tự tin, chủ động và huy động được sự tham gia của tất cả HS trong lớp. Khi tổ chức các hoạt động trong tiết sinh hoạt lớp của SGK *Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 10*, GV nên tăng cường tổ chức cho HS làm việc nhóm, từ làm việc, thảo luận theo cặp đôi đến nhóm 5, 6 HS hoặc nhóm lớn hơn, qua đó tăng cường tính tự tin cho HS, tạo cơ hội cho các em được tương tác tích cực, góp phần hình thành và phát triển năng lực giao tiếp cho các em.

Trong một số tiết sinh hoạt lớp, GV chủ nhiệm có thể huy động và phối hợp sự tham gia hoạt động của các GV dạy các môn chuyên biệt như: Âm nhạc, Mĩ thuật, Giáo dục thể chất; cha mẹ HS, chính quyền địa phương, Hội khuyến học, Hội phụ nữ, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, cơ quan, doanh nghiệp, nghệ nhân, người lao động của địa phương. Ví dụ: Trong chủ đề 5 (Tham gia xây dựng cộng đồng), ở hoạt động 3 ‘Tìm hiểu biện pháp mở rộng các mối quan hệ và thu hút cộng đồng tham gia hoạt động xã hội’ có thể được tổ chức với sự tham gia của người đại diện Hội Nông dân, Hội Khuyến học, nhà hảo tâm...,

giúp HS có trải nghiệm sâu sắc hơn, được hiểu biết hơn về các biện pháp mở rộng mối quan hệ và thu hút cộng đồng tham gia hoạt động xã hội.

Trong tiết sinh hoạt lớp ở cuối cùng của mỗi chủ đề, SGK đưa ra các hoạt động để đánh giá những phẩm chất và năng lực mà HS đã đạt được trong chủ đề. Hình thức đánh giá HS chủ yếu được thực hiện thông qua việc HS tham gia trả lời câu hỏi để tự đánh giá. Khi tổ chức hoạt động này, GV nên tổ chức dưới hình thức thảo luận nhóm, tổ chức các cuộc thi; triển lãm các sản phẩm sáng tạo; giới thiệu những hình ảnh vui nhộn của HS khi thực hiện các hoạt động trong chủ đề,... để tiết sinh hoạt lớp trở nên sinh động, khuyến khích tinh thần tham gia hoạt động của HS, tránh biến tiết sinh hoạt lớp thành tiết đánh giá, phê bình.

4. Hướng dẫn khai thác và sử dụng Sách giáo viên, Thực hành Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 10

4.1. Sách giáo viên Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 10

Sách giáo viên (SGV) được biên soạn nhằm giúp GV có những hiểu biết cần thiết liên quan đến tổ chức HĐTN, HN 10, hỗ trợ GV thiết kế kế hoạch dạy học trên cơ sở tham khảo những gợi ý trong tài liệu. Qua đó, GV sẽ hiểu rõ và thực hiện được chương trình, nâng cao hiệu quả sử dụng SGK, góp phần nâng cao chất lượng dạy học HĐTN, HN 10.

SGV trình bày những hướng dẫn việc tổ chức 9 chủ đề trong SGK với cách thức gợi ý tổ chức cho từng hoạt động. SGV là tài liệu quan trọng, giúp định hướng cho GV tổ chức các hoạt động dạy học nhằm đạt được yêu cầu cần đạt của chương trình HĐTN, HN 10. Tuy nhiên, quá trình giáo dục là một quá trình sáng tạo và chương trình HĐTN là chương trình mở. Trong quá trình biên soạn SGV, các tác giả không thể dự đoán được tất cả các câu trả lời, các cách xử lý tình huống của HS, các điều kiện, cơ sở vật chất của tất cả các trường,... Do đó, để sử dụng SGV hiệu quả, các cán bộ quản lý và GV đứng lớp cần chú ý một số điều cơ bản sau:

– Nội dung các bài soạn trong SGV chỉ là những gợi ý, không bắt buộc GV phải làm theo hoàn toàn. GV không nên vận dụng một cách máy móc vì có những hoạt động dạy học có thể không phù hợp hoặc tối ưu với đối tượng HS và điều kiện cơ sở vật chất của trường mình.

– Vận dụng sáng tạo và phát triển những ý tưởng, gợi ý được đưa ra trong SGV. Dựa trên những gợi ý này, GV có thể thiết kế lại kế hoạch hoạt động sao cho phù hợp với tính chất của bài; khả năng của HS; điều kiện cơ sở vật chất thực tế của trường, của địa phương. Cụ thể là: Có thể xác định lại các mục tiêu của hoạt động; Lựa chọn và thiết kế lại các HĐTN; Vận dụng các phương pháp, hình thức tổ chức dạy học theo cách khác,... Tuy nhiên, phải đảm bảo yêu cầu cần đạt của Chương trình HĐTN, HN10.

4.2. Thực hành Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 10

Thực hành HĐTN, HN 10 là tài liệu bổ trợ dành cho học sinh khi tham gia HĐTN, HN ở trên lớp. Tài liệu này được xem là phương tiện giúp học sinh củng cố và thực hiện các hoạt động giáo dục ở trên lớp thông qua các dạng bài tập đa dạng.

Cuốn thực hành chỉ là tài liệu tham khảo, gợi ý cho giáo viên cách tổ chức các hoạt động tự học của HS. Do đó, giáo viên không nên coi cuốn thực hành HĐTN, HN là phương tiện duy nhất, cách tốt nhất để tổ chức hoạt động cho học sinh. Tùy theo điều kiện thực tế của từng trường, từng địa phương, GV có thể thiết kế các hoạt động thực hành phong phú.

Cấu trúc mỗi bài trong Thực hành HĐTN, HN 10 về cơ bản tương đồng với cấu trúc SGK. Tuy nhiên với mỗi hoạt động có thể có các nhiệm vụ mở rộng hơn so với SGK. GV có thể giao các nhiệm vụ đó cho HS thực hiện, tùy vào điều kiện thời gian của lớp học.

4.3. Hướng dẫn khai thác và sử dụng các học liệu điện tử

Các học liệu điện tử hỗ trợ tổ chức HĐTN, HN 10 bao gồm: video tình huống, câu chuyện; hệ thống các tranh động và các tranh tĩnh gắn với nội dung các hoạt động trong SGK HĐTN, HN 10. Khi tổ chức các hoạt động trong SGK HĐTN, HN 10, đặc biệt là các hoạt động giáo dục theo chủ đề và hoạt động sinh hoạt lớp, GV có thể sử dụng các nguồn học liệu điện tử để minh họa, cụ thể hoá các hành vi cho HS quan sát, nhằm tăng tính sinh động cho các tình huống mô phỏng, kích thích sự tham gia và trải nghiệm của HS vào hoạt động. Từ đó, HS hình thành các cảm xúc tích cực khi quan sát và đánh giá hành vi của những nhân vật được thể hiện trong các tranh động và tình huống.

Phần thứ hai
BÀI SOẠN MINH HOẠ

CHỦ ĐỀ 4
TRÁCH NHIỆM VỚI GIA ĐÌNH

I. MỤC TIÊU

Theo yêu cầu cần đạt:

- Thực hiện được trách nhiệm của bản thân với bố mẹ, người thân.
- Ứng xử phù hợp với các tình huống giao tiếp khác nhau trong gia đình.
- Thể hiện được trách nhiệm đối với các hoạt động lao động trong gia đình.
- Xây dựng được kế hoạch tài chính cá nhân một cách hợp lí.
- Đề xuất được các biện pháp góp phần phát triển kinh tế cho gia đình.

Về phẩm chất:

- Trách nhiệm: Quan tâm đến các thành viên trong gia đình, đề xuất được các biện pháp góp phần phát triển kinh tế cho gia đình.
- Chăm chỉ: Chủ động, tích cực trong việc thực hiện các hoạt động lao động trong gia đình.

Về năng lực:

- Năng lực giao tiếp: Ứng xử phù hợp trong các tình huống giao tiếp ở gia đình, biết lắng nghe và chia sẻ với bố mẹ, người thân.
- Năng lực thiết kế và tổ chức hoạt động: Thiết kế và thực hiện được kế hoạch tài chính cá nhân một cách hợp lí, hiệu quả.

II. CHUẨN BỊ

1. Giáo viên

- Suu tầm các câu chuyện về những người con hiếu thảo trong gia đình.
- Xây dựng các tình huống về giao tiếp, ứng xử trong gia đình.
- Tìm hiểu thông tin về các loại kế hoạch tài chính cá nhân và cách xây dựng kế hoạch tài chính cá nhân hiệu quả.

2. Học sinh

- Tìm hiểu về trách nhiệm của người con trong gia đình.
- Suu tầm những bài hát ca ngợi tình cảm gia đình.
- Chuẩn bị ý kiến để chia sẻ về văn hoá ứng xử trong gia đình.
- Tìm hiểu các kế hoạch tài chính cá nhân và cách xây dựng kế hoạch tài chính cá nhân hiệu quả.
- Suy nghĩ những biện pháp có thể thực hiện để góp phần phát triển kinh tế gia đình.

III. CÁC HOẠT ĐỘNG

1. GỢI Ý HOẠT ĐỘNG SINH HOẠT DƯỚI CỜ

1.1. Diễn đàn về “Trách nhiệm của các thành viên trong gia đình”

- Tổ chức diễn đàn trực tuyến hoặc trực tiếp cho HS bày tỏ quan điểm của mình về trách nhiệm của các thành viên trong gia đình. Những bài viết hay, những cảm nhận sâu sắc được chia sẻ trên trang web hoặc fanpage của nhà trường.
- Gặp gỡ khách mời để cùng trao đổi về giá trị gia đình trong xã hội hiện đại và vai trò, trách nhiệm của các thành viên trong gia đình.

1.2. Văn nghệ ca ngợi tình cảm gia đình

- HS chuẩn bị các tiết mục văn nghệ ca ngợi tình cảm gia đình.
- Biểu diễn các tiết mục đã chuẩn bị và chia sẻ những kỉ niệm, cảm xúc về gia đình thân yêu.
- Chia sẻ những hoạt động thể hiện sự gắn kết giữa các thành viên trong gia đình.

1.3. Toạ đàm “Văn hoá ứng xử trong gia đình”

- Chiếu các video clip tình huống về văn hoá ứng xử trong gia đình hoặc trình diễn tiểu phẩm về chủ đề văn hoá ứng xử trong gia đình.
- Trao đổi về các kĩ năng giao tiếp, ứng xử trong gia đình.

1.4. Gặp gỡ khách mời trao đổi về các biện pháp phát triển kinh tế gia đình

- Trao đổi với khách mời về các biện pháp phát triển kinh tế gia đình phù hợp với địa phương và HS lớp 10.
- Chia sẻ những biện pháp các em đã thực hiện góp phần phát triển kinh tế gia đình.
- Đề xuất một số biện pháp phát triển kinh tế phù hợp để áp dụng trong gia đình.

2. GỢI Ý HOẠT ĐỘNG SINH HOẠT LỚP

2.1. Triển lãm tranh, ảnh “Mái ấm gia đình”

- Vẽ/sưu tầm tranh, ảnh liên quan đến mái ấm gia đình và trưng bày ở lớp.
- Bình chọn tác phẩm xuất sắc để trao thưởng.

2.2. Chia sẻ câu chuyện về văn hoá ứng xử trong gia đình

- Chia sẻ những câu chuyện thực tiễn liên quan đến văn hoá ứng xử trong gia đình và bày tỏ cảm nhận về những câu chuyện đó.
- Trao đổi về văn hoá ứng xử trong gia đình ở xã hội hiện đại.

2.3. Chia sẻ cách xây dựng kế hoạch tài chính cá nhân của những người thành công

- Tìm hiểu, chia sẻ cách xây dựng kế hoạch tài chính cá nhân của những người thành công mà em biết.
- Những bài học kinh nghiệm rút ra được từ cách xây dựng kế hoạch tài chính cá nhân đó.
- Trao đổi về việc xây dựng kế hoạch tài chính cá nhân của bản thân.

2.4. Trao đổi kinh nghiệm tham gia các hoạt động lao động trong gia đình

- Chia sẻ những hoạt động lao động trong gia đình và sự tham gia của các thành viên trong các hoạt động đó.
- Trao đổi những kinh nghiệm tham gia hiệu quả các hoạt động lao động trong gia đình cũng như những khó khăn, trở ngại và cách khắc phục.

3. HƯỚNG DẪN TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC THEO CHỦ ĐỀ

Hoạt động 1. Tìm hiểu về trách nhiệm của bản thân đối với bố mẹ và người thân

a. Mục tiêu

Sau hoạt động, HS có khả năng:

- Hiểu được trách nhiệm của bản thân đối với bố mẹ và người thân trong gia đình.
- Biết cách ứng xử phù hợp với các tình huống giao tiếp khác nhau trong gia đình.
- Phân tích được những khó khăn của bản thân khi thể hiện trách nhiệm và khi giao tiếp, ứng xử với bố mẹ, người thân trong gia đình để có cách khắc phục hiệu quả.

b. Cách tiến hành

Nhiệm vụ 1. Trao đổi về việc thể hiện trách nhiệm của bản thân với bố mẹ và người thân trong gia đình.

- HS ghi ra những việc thể hiện trách nhiệm của bản thân với bố mẹ và người thân trong gia đình thông qua kĩ thuật động não viết.
- Trao đổi các đáp án.
- Liên hệ thực tiễn với bản thân về việc thực hiện trách nhiệm với bố mẹ và người thân trong gia đình.

Nhiệm vụ 2. Thảo luận về cách ứng xử phù hợp với các tình huống giao tiếp khác nhau trong gia đình.

- Chia nhóm và thảo luận về cách ứng xử phù hợp với các tình huống giao tiếp khác nhau trong gia đình như:

- + Khi người thân trong gia đình đạt được những thành công:
    - Nói lời chúc mừng và bày tỏ sự tán thưởng, khích lệ;
    - Thể hiện niềm vui qua lời nói, qua cử chỉ, điệu bộ;
    - Trao đổi về những việc đã thực hiện để có được thành công đó;...
  - + Khi người thân gặp những thất bại, khó khăn:
    - Hỏi thăm, động viên, chia sẻ;
    - Đồng cảm và thấu hiểu;
    - Giúp đỡ hết sức trong khả năng của mình;...
  - + Khi các thành viên trong gia đình có những mâu thuẫn, xung đột:
    - Trò chuyện, lắng nghe để hiểu mọi người và mọi việc;
    - Tìm cách hoá giải các mâu thuẫn, giải quyết xung đột một cách tế nhị, khéo léo;
    - Không nóng nảy, tranh cãi để mọi việc thêm căng thẳng;...
  - + Khi gia đình gặp những biến cố:
    - Thể hiện sự bình tĩnh để làm chỗ dựa tinh thần cho người thân;
    - Tìm cách giải quyết vấn đề của gia đình trong khả năng của bản thân;
    - Động viên, khích lệ mọi người cùng vượt qua những thử thách đó;...
- Chia sẻ về một số tình huống giao tiếp trong gia đình em và những cảm xúc của em về tình huống đó.

Nhiệm vụ 3. Chia sẻ những khó khăn của bản thân em khi thể hiện trách nhiệm và khi giao tiếp, ứng xử với bố mẹ, người thân trong gia đình.

– Yêu cầu HS viết những khó khăn của bản thân khi thể hiện trách nhiệm và khi giao tiếp, ứng xử với bố mẹ, người thân trong gia đình ra mảnh giấy nhỏ và để vào *Chiếc hộp bí mật* ở trong lớp (HS ghi ra những khó khăn mà không cần phải ghi tên).

– Lấy các mảnh giấy có ghi các khó khăn để cùng trao đổi, thảo luận về cách khắc phục những khó khăn đó.

c. Kết luận

Gia đình là tổ ấm của mỗi người, là nơi chúng ta được yêu thương và chia sẻ tình yêu thương, có vai trò quan trọng, từ định hướng, nuôi dưỡng nhân cách cũng như giáo dục con người từ khi sinh ra đến lúc trưởng thành, trở thành những công dân có ích đóng góp tích cực cho sự phát triển chung của xã hội. Để xây dựng mái ấm gia đình, mỗi thành viên cần có trách nhiệm đối với bố mẹ và người thân trong gia đình của mình.

Hoạt động 2. Tìm hiểu về kế hoạch tài chính cá nhân

a. Mục tiêu

Sau hoạt động, HS có khả năng:

- Biết được ý nghĩa của việc xây dựng kế hoạch tài chính cá nhân.

- Xác định được các loại kế hoạch tài chính cá nhân.
- Có kỹ năng xây dựng kế hoạch tài chính cá nhân.
- Biết được các phương pháp, công cụ giúp kiểm soát chi tiêu và thực hiện kế hoạch tài chính cá nhân hiệu quả.

b. Cách tiến hành

Nhiệm vụ 1: Thảo luận về kế hoạch tài chính cá nhân.

- Chia nhóm và thảo luận về kế hoạch tài chính của Trang theo gợi ý:
- + Trang xác định đây là kế hoạch tài chính ngắn hạn có đúng không? Vì sao?
- + Mục tiêu có phù hợp với thời gian xác định không?
- + Cách thực hiện có khả thi không?
- + Nguồn tiền để thực hiện mục tiêu có hợp lí không?
- + Những khó khăn, trở ngại nào có thể xảy ra và cách khắc phục để thực hiện được kế hoạch đúng thời hạn?
- Chia sẻ kết quả thảo luận.

Nhiệm vụ 2: Xác định các loại kế hoạch tài chính cá nhân.

- Thảo luận cặp đôi về các loại kế hoạch tài chính cá nhân và nêu đặc điểm của các loại kế hoạch tài chính cá nhân.

Gợi ý:

- + Kế hoạch tài chính cá nhân ngắn hạn (dưới 3 tháng).
- + Kế hoạch tài chính cá nhân trung hạn (từ 3 – 6 tháng).
- + Kế hoạch tài chính cá nhân dài hạn (từ 6 tháng trở lên).
- Trao đổi kết quả thảo luận.

Nhiệm vụ 3: Thảo luận về cách xây dựng kế hoạch tài chính cá nhân.

- Sử dụng kỹ thuật “Khăn trải bàn” để thảo luận về cách xây dựng kế hoạch tài chính cá nhân.
- Các nhóm trình bày kết quả thảo luận.
- Liên hệ cách xây dựng kế hoạch tài chính cá nhân của bản thân.

Nhiệm vụ 4: Tìm kiếm và chia sẻ các phương pháp, công cụ giúp kiểm soát chi tiêu và thực hiện kế hoạch tài chính cá nhân hiệu quả.

- GV yêu cầu HS tìm hiểu và trao đổi về các phương pháp, công cụ giúp kiểm soát chi tiêu và thực hiện kế hoạch tài chính cá nhân hiệu quả. Chia sẻ ưu, nhược điểm của các phương pháp, công cụ ấy.

Gợi ý:

+ Sổ thu chi: mất thời gian kẻ bảng, cột; phải ghi chép bằng tay hàng ngày vào sổ nên cần mang theo sổ (bất tiện) hoặc ghi lại vào cuối ngày (có thể quên).

+ Sử dụng phần mềm Excel: cần biết sử dụng máy tính và phần mềm này, nhiều công thức khó.

+ Một số phần mềm quản lý tài chính cá nhân trên điện thoại di động như: Ứng dụng Finhay, sổ thu chi Misa, phần mềm PocketGuard, phần mềm Money helper, phần mềm quản lý chi tiêu Home Budget,... Các phần mềm này có nhiều tính năng, tiện ích, nhưng cần có điện thoại thông minh mới sử dụng được.

– HS hướng dẫn lẫn nhau cách sử dụng các phương pháp, công cụ đó.

c. Kết luận

Việc lập kế hoạch tài chính cá nhân sẽ giúp mỗi người tạo ra nguồn ngân sách cho bản thân, phân bổ hợp lý nguồn lực tài chính nhằm tiết kiệm và đầu tư hiệu quả. Cho dù ở độ tuổi nào cũng cần lập kế hoạch tài chính cá nhân cho chính mình.

Hoạt động 3: Thực hiện trách nhiệm đối với các hoạt động lao động trong gia đình

a. Mục tiêu

Sau hoạt động, HS có khả năng:

- Hiểu được trách nhiệm của bản thân khi tham gia các hoạt động lao động trong gia đình.
- Tham gia tích cực, trách nhiệm các hoạt động lao động trong gia đình.

b. Cách tiến hành

Nhiệm vụ 1: Chia sẻ những hoạt động lao động ở gia đình em và cách thức mọi người trong gia đình tham gia vào các hoạt động đó.

- HS thảo luận nhóm về các hoạt động lao động trong gia đình theo gợi ý:
- + Những hoạt động trong sinh hoạt gia đình: đi chợ; nấu ăn; quét dọn nhà; sắp xếp đồ đạc trong gia đình; giặt quần áo; phơi quần áo; chăm sóc em nhỏ, ông bà;...
- + Những hoạt động góp phần phát triển kinh tế gia đình:
  - Chăn nuôi: cho gia súc, gia cầm ăn, làm vệ sinh chuồng trại, thu hoạch sản phẩm chăn nuôi (trứng gà, vịt, sữa bò,...),...
  - Trồng trọt: tưới nước, xới đất, bắt sâu, làm giàn cho các loại cây, rau leo, thu hoạch nông sản (hái chè tươi, hái hoa quả chín, hái rau,...),...
  - Kinh doanh: bán hàng, giao hàng, tiếp thị, giới thiệu sản phẩm với bạn bè, người dân quanh khu sinh sống,...
  - Sản xuất: làm đồ thủ công (hàng mã, mây tre đan, đồ gốm,...), làm các loại bánh kẹo (bánh cốm, bánh hạt dẻ, mè xừng, kẹo dừa,...),...
- Yêu cầu HS chia sẻ cách thức mọi người trong gia đình tham gia vào các hoạt động đó.

Nhiệm vụ 2: Trao đổi về vai trò của các thành viên trong gia đình khi tham gia các hoạt động lao động.

Tổ chức cho HS tranh biện theo chủ đề “Đàn ông xây nhà, đàn bà xây tổ ấm” theo gợi ý:

- + Trách nhiệm của nữ giới, nam giới đối với các hoạt động lao động trong gia đình.
- + Những quan niệm khác nhau về vai trò của nam giới, nữ giới đối với các hoạt động lao động trong gia đình.
- + Quan niệm hiện nay về vai trò của các thành viên trong gia đình khi tham gia các hoạt động lao động.

Nhiệm vụ 3: Thực hiện những hoạt động lao động trong gia đình phù hợp với bản thân và chia sẻ kết quả thực hiện.

GV giao nhiệm vụ cho HS:

- Lựa chọn và thực hiện những hoạt động lao động trong gia đình phù hợp với bản thân.
- Ghi lại quá trình và kết quả thực hiện (phát trực tiếp qua mạng xã hội, ghi lại video, hình ảnh,...) để chia sẻ với các bạn.
- Bày tỏ cảm xúc của bản thân và các thành viên trong gia đình khi em thực hiện những hoạt động đó.

c. Kết luận

Tham gia các hoạt động lao động trong gia đình là trách nhiệm không phải của riêng ai. Việc tham gia các hoạt động lao động trong gia đình sẽ giúp gắn kết giữa các thành viên trong gia đình và góp phần phát triển kinh tế gia đình.

Hoạt động 4: Thực hiện trách nhiệm với bố mẹ, người thân

a. Mục tiêu

Sau hoạt động, HS có khả năng:

- Biết trân trọng giá trị gia đình.
- Thực hiện được những việc làm, hành động thể hiện được trách nhiệm với bố mẹ, người thân trong các tình huống, hoàn cảnh khác nhau.

b. Cách tiến hành

Nhiệm vụ 1: Đóng vai xử lý tình huống để thể hiện trách nhiệm của bản thân với các thành viên trong gia đình.

- Chia nhóm thảo luận về cách xử lý các tình huống.
- Các nhóm HS đóng vai để thể hiện cách xử lý trong tình huống đó.
- GV và các bạn nhận xét, trao đổi về cách xử lý tình huống của mỗi nhóm.

Ví dụ một vài tình huống:

Tình huống 1: Ông của Hưng bị ốm, nhưng bố mẹ Hưng đã hết ngày nghỉ phép. Bố mẹ chưa tìm được người hỗ trợ chăm sóc ông và giúp đỡ việc nhà.

Tình huống 2: Em trai Hoà mới chuyển cấp nên chưa có phương pháp học tập hiệu quả.

Tình huống 3: Mẹ của Xuân kinh doanh cửa hàng ăn uống. Thời gian gần đây, do ảnh hưởng của dịch bệnh nên công việc không thuận lợi. Mẹ rất lo lắng và căng thẳng.

Tình huống 4: Gia đình em chuẩn bị tổ chức lễ thượng thọ cho bà.

Tình huống 5: Em đi học về muộn nhưng không thấy bố mẹ đâu, chưa có ai nấu cơm tối.

Nhiệm vụ 2: Thể hiện trách nhiệm của em với bố mẹ, người thân trong các tình huống, hoàn cảnh khác nhau.

- Trao đổi về cách ứng xử với bố mẹ, người thân trong các tình huống sau:
  - + Khi bố mẹ, người thân gặp vấn đề về sức khoẻ;
  - + Khi bố mẹ, người thân có chuyện vui hoặc chuyện buồn;
  - + Khi bố mẹ, người thân gặp khó khăn;...
- Thảo luận về cách ứng xử trong các tình huống đó.

Nhiệm vụ 3: Chia sẻ những việc em đã làm thể hiện trách nhiệm với bố mẹ, người thân và cảm xúc của em cũng như các thành viên trong gia đình em khi em thể hiện sự quan tâm, chăm sóc, giúp đỡ mọi người.

- Chia sẻ trong nhóm về những việc em đã làm thể hiện trách nhiệm với bố mẹ, người thân.
- Diễn tả cảm xúc của em và các thành viên trong gia đình khi em thực hiện những công việc đó.
- Trao đổi những giá trị em thu nhận được từ các công việc em đã thực hiện.

c. Kết luận

Quan tâm, chăm sóc, giúp đỡ các thành viên trong gia đình là những hành động thiết thực thể hiện trách nhiệm của mỗi người đối với người thân của mình.

Hoạt động 5: Rèn luyện giao tiếp, ứng xử phù hợp trong gia đình

a. Mục tiêu

Sau hoạt động, HS có khả năng:

- Biết cách giao tiếp, ứng xử trong gia đình.
- Có kỹ năng giao tiếp, ứng xử phù hợp trong gia đình.

b. Cách tiến hành

Nhiệm vụ 1. Rèn luyện giao tiếp, ứng xử phù hợp trong gia đình.

– Chia nhóm, đóng vai xử lí tình huống giao tiếp, ứng xử phù hợp trong gia đình ở SGK, trang 39.

Gợi ý cách thể hiện giao tiếp, ứng xử phù hợp:

+ Tình huống 1: hỏi chị về kế hoạch khởi nghiệp, chia sẻ, đồng cảm với những khó khăn mà chị gặp phải, hiểu tâm trạng buồn của chị, làm một số việc khiến chị vui hơn (tuỳ sở thích của chị để thực hiện, ví dụ nấu cho chị món chị thích ăn, cùng chị nghe những bản nhạc chị thích, rủ chị cùng đi dã ngoại,...), chia sẻ quan điểm cá nhân, ý tưởng của bản thân để đóng góp cho kế hoạch của chị nếu có thể,...

+ Tình huống 2: tìm ra hoạt động chung để cả gia đình cùng tham gia, trò chuyện riêng với bố và mẹ để nói lên suy nghĩ của bản thân, giúp bố mẹ bình tĩnh hơn, cùng anh trai tìm kiếm thông tin về ngành nghề mà anh muốn chọn, trao đổi với bố mẹ để bố mẹ hiểu hơn về lựa chọn của anh,...

+ Tình huống 3: thẳng thắn chia sẻ quan điểm cá nhân về các mối quan hệ bạn bè, đặc biệt là bạn khác giới, tạo niềm tin đối với mẹ bằng cách học tập tốt, giới thiệu cả nhóm bạn (cả bạn nữ và nam) với bố mẹ để thể hiện mối quan hệ bạn bè trong sáng, hạn chế đi riêng với một bạn nam để mẹ không lo lắng,...

– Trao đổi về cách xử lí của các nhóm.

Nhiệm vụ 2: Chia sẻ với thầy cô và các bạn những tình huống mà em ứng xử khéo léo, phù hợp trong gia đình.

GV yêu cầu HS:

- Kể lại những tình huống thể hiện sự ứng xử khéo léo, phù hợp của em trong gia đình.
- Diễn tả cảm xúc của em và những người thân trong tình huống đó.
- Chia sẻ những kinh nghiệm em rút ra được từ các tình huống giao tiếp, ứng xử trong gia đình.

c. Kết luận

Gia đình là nơi cho mỗi chúng ta sự sẻ chia khi có những niềm vui, nỗi buồn. Hãy luôn rèn luyện kĩ năng giao tiếp, ứng xử khéo léo, phù hợp trong gia đình để mỗi thành viên luôn cảm nhận được sự bình an, ấm áp trong vòng tay của những người thân yêu.

Hoạt động 6: Xây dựng kế hoạch tài chính cá nhân

a. Mục tiêu

Sau hoạt động, HS có khả năng:

- Lựa chọn được mục tiêu tài chính cá nhân phù hợp;
- Xây dựng được kế hoạch tài chính cá nhân để thực hiện mục tiêu;
- Thực hiện có trách nhiệm và hiệu quả kế hoạch tài chính cá nhân đã xây dựng.

b. Cách tiến hành

Nhiệm vụ 1. Lựa chọn một mục tiêu tài chính cá nhân và xây dựng kế hoạch tài chính cá nhân để thực hiện mục tiêu đó.

- Mỗi HS lựa chọn một mục tiêu tài chính cá nhân thiết thực (mua xe đạp, mua máy vi tính, học thêm tiếng Anh,...).
- Xây dựng kế hoạch tài chính cá nhân để thực hiện mục tiêu theo gợi ý:
  - + Mục tiêu của kế hoạch;
  - + Nội dung thực hiện;
  - + Cách thức thực hiện;
  - + Thời gian thực hiện.

Nhiệm vụ 2: Chia sẻ kế hoạch tài chính cá nhân.

- GV yêu cầu HS chia sẻ kế hoạch tài chính cá nhân với thầy cô, các bạn và người thân.
- Hướng dẫn HS trao đổi về các kế hoạch tài chính cá nhân đã xây dựng.
- Góp ý với HS để hoàn thiện kế hoạch tài chính cá nhân.

Nhiệm vụ 3: Thực hiện kế hoạch tài chính cá nhân và đánh giá kết quả.

- GV giao nhiệm vụ: HS thực hiện kế hoạch tài chính cá nhân đã xây dựng.
- Cùng HS đánh giá và chia sẻ kết quả thực hiện sau một tháng.
- Trao đổi những kinh nghiệm thực tiễn trong việc xây dựng và thực hiện kế hoạch tài chính cá nhân của bản thân sau một tháng thực hiện kế hoạch.

c. Kết luận

Để xây dựng và thực hiện kế hoạch tài chính cá nhân một cách hiệu quả, cần xác định mục tiêu tài chính phù hợp, lựa chọn nội dung và cách thức thực hiện vừa sức với bản thân mỗi người.

Hoạt động 7: Tham gia hoạt động phát triển kinh tế gia đình

a. Mục tiêu

Sau hoạt động, HS có khả năng:

- Đề xuất được các biện pháp phát triển kinh tế gia đình.
- Thực hiện các biện pháp đã đề xuất một cách có trách nhiệm.
- Trung thực trong việc chia sẻ các kết quả thực hiện biện pháp.

b. Cách tiến hành

Nhiệm vụ 1: Đề xuất các biện pháp góp phần phát triển kinh tế gia đình mà em có thể tham gia.

- GV giúp HS phân tích ví dụ trong SGK, trang 40.

- + Biện pháp Hương chọn: làm bánh để bán cho bạn bè, người thân, hàng xóm.
- + Lí do: Hương làm bánh ngon, biết làm nhiều loại bánh, mọi người thích ăn bánh do Hương làm.
- + Xác định thời gian thực hiện: vào dịp cuối tuần, không ảnh hưởng đến việc học tập.
- Chia lớp thành các nhóm, thảo luận để đề xuất các biện pháp góp phần phát triển kinh tế gia đình phù hợp và vừa sức.

Lưu ý: GV nhắc HS những điều cần lưu ý khi đề xuất biện pháp phát triển kinh tế gia đình:

- + Biện pháp phù hợp với khả năng của bản thân và điều kiện thực tế của gia đình.
- + Biện pháp phù hợp với nhu cầu của địa phương, xã hội, của nhóm đối tượng mà HS xác định sẽ hướng tới.
- + Biện pháp đảm bảo tuân thủ đúng pháp luật, quy định chung của khu dân cư.
- Trao đổi về những việc cần làm để thực hiện các biện pháp đó.

Nhiệm vụ 2: Chia sẻ với người thân về các biện pháp đã đề xuất.

- Yêu cầu HS trao đổi với người thân về các biện pháp đã đề xuất.
- HS lựa chọn biện pháp phù hợp và xây dựng kế hoạch cụ thể, chi tiết để thực hiện biện pháp.
- HS cần chuẩn bị các nguồn lực, điều kiện cần thiết để thực hiện biện pháp, tìm kiếm sự hỗ trợ của bố mẹ và thuyết phục mọi người trong gia đình cùng thực hiện.

Nhiệm vụ 3: Thực hiện một số việc làm để phát triển kinh tế gia đình và chia sẻ kết quả đạt được.

- Giao nhiệm vụ: HS thực hiện biện pháp phù hợp, vừa sức với kế hoạch đã xây dựng.
- Yêu cầu HS ghi lại kết quả và chia sẻ với các bạn.
- HS cùng trao đổi về những kinh nghiệm tham gia phát triển kinh tế gia đình sau một tháng thực hiện.

c. Kết luận

Mỗi chúng ta đều có thể tham gia phát triển kinh tế gia đình thông qua việc lựa chọn những hoạt động phù hợp và vừa sức với bản thân.

Hoạt động 8. Kết nối yêu thương giữa các thành viên trong gia đình

a. Mục tiêu

Sau hoạt động, HS có khả năng:

- Thiết kế và tổ chức thực hiện được hoạt động để kết nối yêu thương giữa các thành viên trong gia đình.
- Biết trân trọng hạnh phúc gia đình.

b. Cách tiến hành

Nhiệm vụ: Thiết kế và thực hiện hoạt động kết nối yêu thương giữa các thành viên trong gia đình.

– Mỗi HS lựa chọn một ngày kỉ niệm hoặc một dịp đặc biệt với các thành viên trong gia đình như: sinh nhật, kỉ niệm ngày cưới của bố mẹ, ngày Tết,...

– HS làm việc cá nhân: lên kế hoạch thực hiện những hoạt động cho ngày kỉ niệm hoặc dịp đặc biệt đó (Các thành viên trong gia đình sẽ làm gì cùng nhau, ở đâu, khi nào,...).

– HS xác định và chuẩn bị nguồn lực cần thiết để thực hiện hoạt động: cần sự hỗ trợ của ai, cần chuẩn bị kinh phí bao nhiêu,...

– Chia sẻ kế hoạch với người thân và cùng các thành viên trong gia đình thực hiện hoạt động theo kế hoạch đã xây dựng.

– Ghi lại (bằng hình ảnh, video, bài viết,...) để làm kỉ niệm và chia sẻ cùng mọi người.

c. Kết luận

Tình yêu thương và trách nhiệm với các thành viên trong gia đình sẽ cho mỗi người sự sáng tạo để thiết kế và thực hiện hoạt động kết nối yêu thương trong gia đình. Hãy trân trọng từng giây phút ở bên những người thân yêu, đó sẽ là những kỉ niệm và hành trang ta mang theo trong suốt cuộc đời.

ĐÁNH GIÁ CUỐI CHỦ ĐỀ

1. Mục tiêu

- HS rèn luyện được khả năng tự nhận xét, tự đánh giá bản thân sau các hoạt động.
- HS đánh giá được kết quả thực hiện các nhiệm vụ của chủ đề và sự tham gia của bản thân, các bạn trong các hoạt động.

2. Gợi ý cách tiến hành

2.1. Đánh giá đồng đẳng trong nhóm

PHIẾU ĐÁNH GIÁ

Tên chủ đề: .....

Tên nhóm: .....

Em hãy đánh giá sự tích cực tham gia hoạt động và kết quả làm việc của bản thân và các bạn trong nhóm khi thực hiện các nhiệm vụ của chủ đề bằng cách đánh dấu X vào ô phù hợp.

STT	Họ và tên	Mức độ tích cực			Kết quả làm việc		
		Rất tích cực	Tích cực	Chưa tích cực	Tốt	Bình thường	Chưa tốt

Ghi chú:

Mức độ tham gia	Kết quả làm việc
1. Rất tích cực: Chủ động, tự giác tham gia vào hoạt động một cách hứng thú, say mê, nhiệt tình	1. Tốt: Thực hiện việc được giao có kết quả tốt
2. Tích cực: Chủ động, tự giác tham gia vào hoạt động theo khả năng của bản thân	2. Bình thường: Kết quả đạt yêu cầu
3. Không tích cực: Ít tham gia hoặc không tham gia vào hoạt động nào	3. Chưa tốt: Không có kết quả hoặc kết quả chưa đạt yêu cầu

2.2. Đánh giá kết quả thực hiện các nhiệm vụ của chủ đề bằng cách đánh dấu X vào ô tương ứng

Mức độ	Hoàn thành tốt	Hoàn thành	Chưa hoàn thành
Kết quả đạt được			
1. Thể hiện trách nhiệm của bản thân với bố mẹ và người thân thông qua các hành động quan tâm, chăm sóc, chia sẻ, hỗ trợ các thành viên trong gia đình.			
2. Thể hiện cách ứng xử phù hợp trong một số hoàn cảnh khác nhau ở gia đình.			
3. Xây dựng được kế hoạch tài chính cá nhân hợp lí.			
4. Xác định và thực hiện được các hoạt động lao động trong gia đình phù hợp với khả năng của bản thân và hoàn cảnh thực tế của gia đình.			
5. Đề xuất và thực hiện được một số biện pháp, việc làm cụ thể góp phần phát triển kinh tế gia đình.			

2.3. Phát biểu cảm nghĩ sau khi tham gia các hoạt động của chủ đề

– Trong các hoạt động của chủ đề, em thích nhất hoạt động nào? Vì sao?

.....

– Điều gì em còn nuối tiếc vì chưa thực hiện tốt trong chủ đề này?

.....

– Em muốn tìm hiểu, rèn luyện thêm những gì sau khi tham gia các hoạt động trong chủ đề?

.....